

Wkb-update november 2020

Nu het jaar 2020 – gelukkig zou je bijna zeggen – ten einde loopt, lijkt voor de discussie rondom de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen hetzelfde te gelden. Op 12 november gaven BZK en VNG in een gezamenlijke verklaring aan dat er overeenstemming is over de Wkb. In dit artikel worden de gemaakte afspraken op hoofdlijn toegelicht.

Tekst ir. Hajé van Egmond

In reactie op het ontwerpbesluit, dat in april aan de Eerste en Tweede Kamer is voorgelegd, gaf de VNG, mede namens VBWNT, brandweer en omgevingsdiensten, schriftelijk aan dat het ontwerpbesluit onvoldoende in lijn was met het Bestuursakkoord. Volgens de VNG kon het bevoegd gezag op deze manier haar taak onvoldoende uitvoeren. Het betrof dan met name de taakverdeling en de beschikbaarheid van informatie: over het principe was men het eens, over de uitwerking niet. Na intensief overleg tussen BZK en VNG zijn uiteindelijk aanvullende afspraken gemaakt waar – wat ook blijkt uit de gezamenlijke verklaring – beide partijen mee uit de voeten kunnen. Op hoofdlijn gaat het om de hieronder genoemde punten.

Lokale risico's en aandachtspunten

Bij de melding bouwactiviteit – uiterlijk vier weken voor de start van de bouw – moet een risicobeoordeling van het bouwwerk en een daarop gebaseerd borgingsplan worden aanleverd aan het bevoegd gezag. Doel van de risicobeoordeling is dat de gemeente haar eventuele toezicht kan richten op risicovolle aspecten in het project. De risicobeoordeling moet alle risico's bevatten die er mogelijk toe kunnen leiden dat een bouwwerk uiteindelijk – als het klaar is – niet aan de voorschriften van het Besluit bouwwerken leefomgeving voldoet. De risicobeoordeling wordt in principe door alle partijen (opdrachtgever, adviseurs, aannemer, et cetera) gezamenlijk gemaakt. De beheersmaatregelen, nodig om de risico's tegen te gaan, worden vervolgens vastgelegd in het – door de kwaliteitsborger vast te stellen – borgingsplan.

Nu kan het voorkomen dat er sprake is van specifieke lokale omstandigheden die de uitvoerende partijen niet of onvoldoende bekend is, zoals een sterk fluctuerende draagkracht van de ondergrond. Afgesproken is nu dat de gemeente dit soort risico's en aandachtspunten vooraf kenbaar maakt aan de initiatiefnemer zodat ze kunnen worden meegenomen in de risicobeoordeling. Komen deze risico's vervolgens niet terug in de risicobeoordeling, dan is sprake van een onvolledige melding, waarmee er – juridisch gesproken – geen melding is gedaan.

Het gaat uiteindelijk niet om een inhoudelijk oordeel van het borgingsplan of het werk van

de kwaliteitsborger. Met dit nieuwe voorschrift kan de gemeente er wel voor zorgen dat specifieke risico's niet over het hoofd worden gezien.

Aanvullende voorschriften na bouwmelding

Zoals ook in het Bestuursakkoord al afgesproken blijft de gemeente ook onder de Wkb het bevoegd gezag met als taak het toezicht op de naleving van de voorschriften. Niet langer doet de gemeente dit door toetsing vooraf en toezicht op een vergunning, maar via eventueel handhavend optreden mocht dit noodzakelijk zijn. De gemeente heeft op grond van de Alge-

Foto: Helloquence, Unsplash.

mene wet bestuursrecht hiervoor een aantal instrumenten ter beschikking waaraan ‘de ondtoezichtgestelde’ moet meewerken. Zo mag de gemeente te allen tijde de bouwplaats betreden, informatie vorderen en zelf onderzoek doen indien informatie ontbreekt. Om de gemeentelijke toezichtstaak uit te voeren is wel informatie nodig en moet de gemeente weten wanneer een bepaalde activiteit wordt uitgevoerd. Deze twee zaken worden aanvullend via het besluit kwaliteitsborging geregeld. Na de bouwmelding kan een gemeente besluiten dat de bouwmelder/initiatiefnemer de beschikbare informatie over een bepaald onderdeel van het bouwwerk vooraf moet aanleveren aan de gemeente. Tevens moet op de bouw te allen tijde een actuele planning aanwezig zijn. Heeft een gemeente bijvoorbeeld twijfel over de fundering, dan kan de gemeente bijvoorbeeld besluiten dat informatie over de fundering en het moment waarop met de fundering gestart wordt twee weken vooraf moet worden aangeleverd. De gemeente kan beoordelen of het noodzakelijk is ter plaatse toezicht te houden op de uitvoering. Voor alle duidelijkheid: het gaat dus niet om toetsing vooraf of het vooraf opleggen van een verplicht stopmoment. Ook kan de nieuwe bevoegdheid niet gebruikt worden om bepaalde nieuwe informatie te laten opstellen. Het gaat er om dat de gemeente zo nodig tijdig over voldoende informatie beschikt en weet wanneer een bepaalde bouwactiviteit wordt uitgevoerd. Zoals ook door de VNG en VBWTN aan-

gegeven gaat het hier nadrukkelijk om uitzonderingssituaties.

Dossier bevoegd gezag

Twee weken voordat een bouwwerk gebruikt mag worden moet een gereedmelding worden gedaan bij het bevoegd gezag. Deze gereedmelding bestaat – kortweg – uit de verklaring van de kwaliteitsborger, informatie over het eindresultaat en het resultaat van de beheersmaatregelen. Het dossier bevoegd gezag is de afronding van de bouwactiviteit: het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het bouwwerk aan de regels voldoet en het bevoegd gezag krijgt informatie over het gebouwde. De gemeente mag er op basis van de verklaring in het dossier bevoegd gezag op vertrouwen dat alles naar behoren is afgerond. Het bouwwerk maakt vanaf de melding onderdeel uit van de gebouwenvoorraad van een gemeente. Het doel van het dossier bevoegd gezag is niet achteraf toetsen of aan de regels is voldaan. De informatie die moet worden aangeleverd is noodzakelijk vanuit het toezicht op de bestaande gebouwenvoorraad. Gaat er onverhoopt iets mis met het bouwwerk, dan moet de gemeente beschikken over voldoende informatie om te besluiten welke actie noodzakelijk is. Ontstaan er bijvoorbeeld zettingen, dan zal een gemeente informatie over de fundering nodig hebben om de ernst te kunnen beoordelen. Aangezien die informatie niet op eenvoudige wijze te achterhalen is, is de constructie een nadrukkelijk onderdeel van het dossier bevoegd gezag. Van-

uit dit uitgangspunt is bepaald welke informatie uiteindelijk verplicht in het dossier moet worden opgenomen. Als voorbeeld: daglicht niet, dat is ter plaatse te bepalen. Maar energiezuinigheid wel, aangezien dat niet ter plaatse te bepalen is.

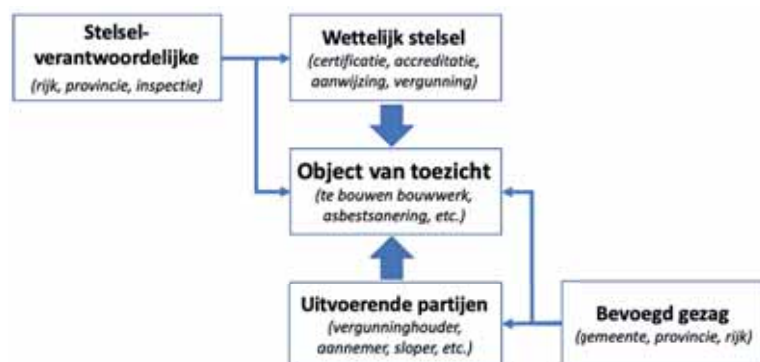
Uit de informatie in het dossier moet blijken dat aan de voorschriften is voldaan op het gebied van constructieve veiligheid, brandveiligheid, ventilatie, energiezuinigheid en duurzaamheid. Ook moeten gebruiksfuncties en bezettingen worden aangegeven en moeten gelijkwaardige oplossingen worden gedocumenteerd.¹ In aanvulling hierop schrijft de Wkb voor dat van onderdelen die vooraf als risicovol waren opgenomen in de risicobeoordeling in het dossier informatie moet worden opgenomen over het resultaat van de beheersmaatregelen. Ofwel: welke maatregelen zijn getroffen en wat was het resultaat van de betreffende maatregelen.

Aan de slag...

Over de taakverdeling waren partijen het al eerder eens. De kwaliteitsborger controleert vooraf, tijdens de bouw en voor gereedmelding, of de aannemer, onderaannemers en adviseurs gezamenlijk komen tot een bouwwerk dat aan de voorschriften voldoet. De instrumentaanbieder en de Toelatingsorganisatie kwaliteitsborging zien daarbij toe op het functioneren van de kwaliteitsborger en het stelsel. De gemeente ziet toe op het naleven van de voorschriften en treedt zo nodig handhavend op. Deze gecombineerde werkwijze – die in meerdere stelsels in Nederland voorkomt, zie figuur 1 – kan nu ook wettelijk goed worden vastgelegd. Zoals ook in het gezamenlijke nieuwsbericht is aangegeven: partijen staat nu niets meer in de weg om aan de slag te gaan met proefprojecten.

1. Bouwwerken met toepassing van gelijkwaardige oplossingen voor brandveiligheid en constructieve veiligheid maken overigens vooralsnog geen deel uit van gevolklasse 1.

👤 **Informatie over de auteur**
Ir. Hajé van Egmond is Adviseur Omgevingsrecht en Kwaliteitsborging, Geregeld BV.

Figuur 1.